

UIT DEN ENGELSCHEN KOKER

DOOR

G. H. BISSELING.

Van eene, mij zeer sympathieke zijde, wordt mij verzocht, om van tijd tot tijd eens wat uit dezen vreemden koker voor den dag te halen. Alhoewel het uittreksels maken nu juist geene belangrijke taak is, meen ik echter toch aan het verzoek gevolg te moeten geven.

Wanneer Uwe oogen, na het Katwijksche Banquet der M. t. B. d. T., niet te zeer zijn aangedaan door het turen naar den rooden gloed des Nieuwen Dags, die daar gloort in het Oosten en indien Gij misschien nog juist de beschikking hebt over een paar minuutjes van de »vier uren, die zijn voor ons allen«, dan liefvallige lezeres, waarde lezer, vriend of vijand, richt met mij Uwe blikken eens naar het Westen.

Niet naar het verre Westen . . . !

Niet naar dat »praktische« land, van waaruit ons sedert vele jaren zoovele hoogst »onpraktische« behandelingswijzen bereiken, die of door den gemiddeld begaafden tandarts niet uit te voeren, óf door den een matig inkomen genietenden huisvader niet te honoreeren zijn.

Niet naar dat land, waar tandheerkundige omwentelingen 'n cirkelgangetje gaan en men nu b.v. — via fixed en removable bridge-work — wederom schijnt aan te belanden bij de oude, soliede, uitneembare gehemelteplaat en double bar lower.

Neen, niet daarheen, doch wèl naar het land van den

overbekenden Hunter en den geadelden Tomes, naar het dear, Old England, gelieve met mij Uwe blikken te richten.

Laat mij dan voor U opslaan de Januari- en Maartnummers van het British Dental Journal uit 1919 en Uw aandacht vestigen op de artikelen over de »School-tandverzorging«.

Zeg in hemelsnaam niet, dat Ge voor dit zeer belangrijk onderwerp niets voelt.

Wanneer Ge Uw vak liefhebt en het uitoeft niet uitsluitend ter wille dier ellendige moneten, doch ook, omdat Ge zoo goed mogelijk wenscht mede te helpen, om de gezondheid — het hoogste goed — Uwer medeburgers te doen behouden of te bevorderen, dan móét Ge in dit onderwerp belang stellen.

Ge moogt, wat mij betreft, gerust onder vrienden zeggen: »Och, in Holland komt daar voorloopig toch niets van«; of: »die dan leeft, die dan zorgt«, en desnoods heele avonden boomen over de reeksen van moeilijkheden, die bij eene regeling dier verzorging zich zullen voordoen; het laat mij alles volmaakt koud, want, denk er aan mannetje, ook in Holland leven wij sneller en elke groote onderneming stuit in den beginne op zwarigheden en tegenkantingen. En wie ooren heeft, om te hooren en oogen om te zien naar de teekenen des tijds, hij neme toch eenige notitie van de eischen der S.D.A.P. in zake het oprichten van tandheelkundige klinieken.

Menig arts en tandarts zal toch zonder nu juist scharlaken rood te worden of zijne grondbeginselen over boord te moeten werpen, dezen eisch dier partij kunnen ondersteunen en ter overname aanbevelen in het sociaal program zijner politieke richting.

Doch ter zake.

In de Vereeniging van School-tandartsen hield op 6 December 1918 te Londen H. Smith eene lezing, getiteld: School-tandverzorging: heden en morgen.

Ik stip het volgende daaruit aan.

Smith beweert dan, dat de school-tandartsen van heden de voorloopers zijn van de School-tandverzorging in de toekomst en dat het de plicht der Vereeniging van School-tandartsen is, het vraagstuk in al zijne onderdeelen te bespreken.

De eerste tegenwerping, welke geuit wordt, betreft het gemis aan eene bepaalde regeling aangaande de te volgen behandelingswijzen en de manier, om ouders te overreden de behandeling te veroorloven.

Zes wijzen van behandeling worden tot dusver gevolgd.

1. Verwijdering van alle melk- en pijnveroorzakende elementen, die beletsels zijn of kunnen worden van een krachtig kauwen.

2. Opsporen en vullen van de kleinste carieuze holten; losse necrotische wortels mogen blijven zitten.

3. Verwijdering; pijn verminderd door of plaatselijke of algemeene verdooving in ieder geval.

4. Degelijke en spoedige voltooiing van hetgeen er te doen is, tengevolge waarvan pijn en het niet in den smaak vallen.

5. Het omgekeerde van hetgeen hier boven is aangegeven en als gevolg hebbende het in den smaak vallen bij de jonge patiëntjes.

6. De onderteekening van formulieren, waarbij de ouders verlof verleen tot behandeling en hunne gedwongen aanwezigheid gedurende de werkelijke behandeling. Beide worden als grove fouten beschouwd.

Het aanstellen van een Directeur van Tandheelkundige behandeling bij den Opvoedingsraad (Board of Education) en van Inspecteurs bij de overheidspersonen der Graafschapopvoeding (County Education Authorities) is onvermijdelijk en zal ongetwijfeld de vereischte eenvormigheid brengen.

Het tweede en grooter bezwaar is, dat de voorwaarden, op welke men school-tandarts kan worden, niet aantrekkelijk zijn voor de tandartsen en vooral den meest bekwamen

niet toelachen, daar eene tot niets leidende bezigheid de deelnemer gedurende meerdere jaren berooft van de meest noodige oefening voor de particuliere praktijk.

Het werk voor de kinderen kan alleen gedaan worden onder de schooluren en zijn tot op heden de vacantie en de geheele avonden niet beschikbaar voor behandeling.

Moet de school-tandarts niet de vrijheid hebben, om gedurende zijn gedwongen niets-doen als plaatsvervanger of hulp van een ter plaatse gevestigd tandarts op te treden?

Het steeds behandelen van kinderen is een zenuwfolterende bezigheid, welke men niet lichtvaardig moet ondernemen.

Half werk neemt veel tijd in beslag, brengt achteruit en heeft een nadeeligen invloed op de bezoldigingskwestie.

Vreemd doet het aan om gewaar te worden, dat het georganiseerde deel der tandartsen buitengewoon gekant is tegen het eenige middel, om de positie van den School-Tandarts te verbeteren, om van hem meer een specialiteit te maken, om hem de noodige hulp te verleen, hem een behoorlijke honoreering te verschaffen en voornamelijk om voldoende, tandheelkundige behandeling van zes milioenen kinderen praktisch mogelijk te maken en wel door het aanstellen van tandheelkundige verpleegsters. Hunne diensten zouden verbetering brengen aan alle belanghebbenden.

Voorafgaand onderzoek. Een vierde deel van den tijd van den tandarts wordt gespaard door de kinderen in de volgende klassen te verdeelen:

1. geene behandeling noodig.
2. waarschijnlijk alleen verwijderingen.
3. waarschijnlijk alleen vullingen.
4. waarschijnlijk en verwijderingen en vullingen.
5. andere toestanden (vervuilde mondholte, tandsteen, geen kauwvermogen, open beet, gedrongen stand, enz).

Heeft men dit gedaan, dan kan het dagwerk zoo geregeld worden, dat men verwijderingen en vullingen kan doen, zooals het het beste uitkomt.

De tandheelkundige verpleegster moet zijn een behoorlijk onderwezen en zeer geoefende vrouw, die onder toezicht gewerkt heeft op een kliniek en waarschijnlijk meer kindermondjes gezien heeft dan de L. D. S., die pas zijn diploma heeft behaald, gedurende zijn studietijd ooit onder oogen gehad heeft. Zij kan gecontroleerd worden door het bijna onafgebroken percentage van kinderen, die voor behandeling in aanmerking komen en doordat de tandarts van tijd tot tijd persoonlijk het onderzoek doet. Zij kan kleine fouten maken — dat kan den tandarts ook overkomen. Mr. H. Smith beschouwt de verpleegster als volmaakt in staat om losse en necrotische worteltjes, aanwezig voor het verschijnen der eerste, blijvende kiezen, te verwijderen, ook tot het vullen van ondiepe holten, tot het tandsteen afkrabben en tot het reinigen van het gebit. Zij kan onderricht worden om arsenik in te leggen of uit te nemen, om zodoende tijd te besparen aan den tandarts. Ook de chirurg leert aan de hospitaalverpleegsters het pappen van abcessen, het maken en verwijderen van draadhechtingen, verbanden enz. Gegeven deze tijdsbesparing, dan heeft de tandarts toch nog genoeg te doen met het verwijderen van blijvende elementen, wortelbehandelingen, plaatselijke en algemeene verdoovingen, verantwoordelijkheid voor de kliniek, enz.

De kinderen voelen zich meer op hun gemak met de verpleegster; hij wist dit uit ondervinding door de groote toename der werking van zijn kliniek.

Welk ander plan kunnen de tegenstanders dezer werkwijze aan de hand doen?

Vermoedelijk niets anders dan het grootste deel der zes millioen schoolkinderen aan de genade over te leveren van de vuile insputingsnaalden en tangen van het groote aantal onbevoegden (unregistered) zoolang totdat honderden jongelieden hunnen vierjarigen hospitaalcursus hebben beëindigd. Of denken soms zij, die spijkers op laag water zoeken, er aan, om het groot aantal onbevoegden, hetwelk

waarschijnlijk binnen kort onder de vleugels der professie zal worden opgenomen, te gebruiken voor dit werk aan de scholen?

Naar mijne meening een geheel onuitvoerbaar plan. Deze tandheilkundige verpleegsters zullen door hunne beperkte kennis te zeer belemmerd worden, om te kunnen concurreeren in de particuliere praktijk.

Wij hebben slechts dit ééne punt van het probleem te overwegen: namelijk, hoe komen wij het best en het snelst de gezondheid van het volk te hulp.

Toen eenige jaren geleden hier te lande een collega aan een fonds ook 'n tijdbesparende regeling invoerde, scheelde het weinig of deze beroepsgenoot werd als 'n »bête noire« vermeden door zijne vakbroeders.

Hebben wij nu hier te doen met 'n nog zwarter Engelsch ram? Of zouden misschien deze beide zwarte rammen bespeuren, dat de weide, waarop de schaapjes grazen, eenigszins kaal wordt en dat het noodig is de kudde te brengen naar een nieuwe weide, waarop het malsche gras welig tiert en de schaapjes zwaar zullen worden van de fijnste wol?

Mogen wij bij het onvoldoend aantal tandartsen zóó zelfzuchtig zijn, om het algemeen gezondheidsbelang op te offeren aan slechts materiele belangen der professie; is het verstandig, het onderste uit de kan te willen hebben?
